

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U001083

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 29-02-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гнітій Андрій Олександрович

2. ANDRII O. HNITII

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2991-5613

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 293

Назва наукової спеціальності: Міжнародне право

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Міжнародне право

Дата захисту: 29-02-2024

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 2023-41 ID4288

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.87.01

Тема дисертації:

1. Міжнародно-правовий статус Європейської агенції з прикордонної та берегової охорони
2. International legal status of the European Border and Coast Guard Agency

Реферат:

1. У дисертації здійснено теоретичне узагальнення і запропоновано вирішення наукового завдання, яке полягало у встановленні особливостей міжнародно-правового статусу Європейської агенції з прикордонної та берегової охорони (далі – FRONTEX), її ролі у впровадженні Європейського інтегрованого управління кордонами та реалізації мети й цілей Європейського Союзу, розкритті специфіки її участі у міжнародних відносинах, зокрема, співробітництва з Україною. У результаті проведеного дослідження вироблено низку висновків і рекомендацій, що характеризуються науковою новизною. Зокрема, уперше запропоновано періодизацію етапів становлення та розвитку FRONTEX: I етап (1951-1999 рр.) – міжурядове співробітництво у сфері охорони зовнішніх кордонів поза рамками Європейських співтовариств та ЄС; II етап (1999-2004 рр.) – перехід від міжурядового до наднаціонального регулювання у сфері контролю за зовнішніми кордонами ЄС

та інституціоналізація Шенгенського простору; III етап (2004–2016 рр.) – створення спеціалізованої установи ЄС (агенції), на яку покладено функції зі здійснення координаційних, оперативних та інформаційно-технічних повноважень у сфері управління зовнішніми кордонами; 4) IV етап (2016 р. – наш час) – впровадження нової децентралізованої моделі в управлінні зовнішніми кордонами ЄС, у якій центральне місце займає Європейська агенція з прикордонної та берегової охорони. Зроблено висновок, що за майже два десятиліття функціонування Агенції відбувся масштабний процес еволюції її мандат, що перетворило її на ключову установу в організаційно-правовій структурі, яка відповідає за ефективне управління зовнішніми кордонами Союзу, що є важливою складовою механізму функціонування простору свободи, безпеки і справедливості. Доведено, що головне завдання FRONTEX полягає у забезпеченні впровадження Європейського інтегрованого управління кордонами. Основні компоненти цієї концепції закріплені у ст. 3 Регламенту № 2019/1896. Комплексний аналіз правової доктрини та практики застосування компонентів Європейського інтегрованого управління кордонами дозволив сформулювати її дефініцію, відповідно до якої зазначена концепція становить систему взаємопов'язаних та узгоджених заходів, які реалізують інституції, органи, агенції ЄС та компетентні національні установи з метою забезпечення ефективного управління зовнішніми кордонами і досягнення високого рівня внутрішньої безпеки у рамках ЄС. Систематизовано функції та повноваження FRONTEX, які відповідають основним компонентам Європейського інтегрованого управління кордонами. Системне тлумачення положень Регламенту № 2019/1896 дозволило виокремити шість основних функцій Агенції: 1) функція стратегічного планування, яка полягає у розробці відповідних документів для забезпечення реалізації стратегії з європейського інтегрованого управління кордонами; 2) моніторингова функція реалізується через проведення аналізу ризиків та оцінки вразливості; 3) координаційна функція передбачає керівництво та надання оперативної підтримки державам-членам під час спільних операцій, швидких прикордонних втручань або операцій з повернення для забезпечення належного функціонування Шенгенського простору; 4) функція зі здійснення матеріально-технічної підтримки полягає у наданні державам-членам технічного обладнання або фінансової підтримки для проведення оперативної діяльності; 5) гуманітарна функція стосується ініціювання та участь у проведенні пошуково-рятувальних операцій на морі; 6) функція берегової охорони полягає у виконанні завдань із нагляду та контролю за зовнішніми морськими кордонами, пов'язаних з координаційними, матеріально-технічними або гуманітарними цілями. Встановлено, що повноваження FRONTEX здебільшого кореспондують основним функціям. У зв'язку із цим, виокремлено чотири групи повноважень, реалізація яких сприяє досягненню цілей Агенції. Перша група повноважень стосується прийняття Агенцією ряду документів, які спрямовані на формування плану дій та реалізації заходів, що дозволить ефективно застосувати інструменти ЄС з управління міграцією та зовнішніми кордонами. Другу групу складають моніторингові повноваження, які полягають у своєчасному виявленні ризиків, що можуть перешкоджати належному функціонуванню Шенгенського простору. Третьою групою повноважень є оперативні, які найбільш широко розкриті у діяльності агенції тому, що спрямовані на виконання завдань з обміну інформацією, навчання та підготовки фахівців у сфері управління кордонами, проведення дослідницької та інноваційної діяльності, організації та координації спільної оперативної діяльності. Остання група повноважень представлена імплементаційними, які передбачають швидку реалізацію заходів із прикордонного управління, у разі виникнення ситуацій на зовнішніх кордонах, що потребують невідкладних дій.

2. The dissertation accomplishes a theoretical generalization and proposes a solution to the scientific task, which involved establishing the peculiarities of the international legal status of the European Border and Coast Guard Agency (hereinafter – FRONTEX), its role in the implementation of the European Integrated Border Management, and the realization of the goals and objectives of the European Union, disclosing the specifics of its participation in international relations, including cooperation with Ukraine. As a result of the conducted research, a set of conclusions and recommendations has been developed, characterized by scientific novelty. In particular, a periodization of the stages of formation and development of FRONTEX is proposed for the first time: I stage (1951–1999) – intergovernmental cooperation in the field of external border protection beyond the framework of European Communities and the EU; II stage (1999–2004) – transition from intergovernmental to supranational

regulation in the field of control over EU external borders and institutionalization of the Schengen area; III stage (2004-2016) – creation of a specialized EU agency entrusted with coordination, operational, and information-technical responsibilities in the field of external border management; IV stage (2016 – present) – implementation of a new decentralized model in EU external border management, with the European Border and Coast Guard Agency taking a central role. The author concludes that over almost two decades of the Agency's functioning, a significant evolution of its mandate and improvement of resource support have taken place, transforming it into a key institution in the organizational-legal structure responsible for effective management of the Union's external borders, a crucial component of the functioning mechanism of the area of freedom, security, and justice. It has been established that the main task of FRONTEX is to ensure the implementation of the European Integrated Border Management. The key components of this concept are outlined in Article 3 of the Regulation 2019/1896. A comprehensive analysis of legal doctrine and the application of the components of the European Integrated Border Management allowed formulating its definition. According to this definition, the concept constitutes a system of interconnected and coordinated measures implemented by EU institutions, bodies, agencies, and competent national authorities to ensure effective management of external borders and achieve a high level of internal security within the EU. The functions and powers of FRONTEX corresponding to the main components of the European Integrated Border Management have been systematized. Systemic interpretation of the provisions of the Regulation 2019/1896 identified six main functions of the Agency: 1) the strategic planning function, involving the development of relevant documents to ensure the implementation of the European Integrated Border Management strategy; 2) the monitoring function carried out through risk analysis and vulnerability assessment; 3) the coordination function, which involves leading and providing operational support to Member States during joint operations, rapid border interventions, or return operations to ensure the proper functioning of the Schengen area; 4) the function of providing material and technical support, involving providing Member States with technical equipment or financial support for operational activities; 5) the humanitarian function related to initiating and participating in search and rescue operations at sea; 6) the coast guard function, involving tasks related to monitoring and controlling external maritime borders, associated with coordination, material-technical, or humanitarian objectives. It has been established that the powers of FRONTEX largely correspond to its main functions. Consequently, four groups of powers have been identified, the implementation of which contributes to the achievement of the Agency's objectives. The first group of powers relates to the adoption by the Agency of a series of documents aimed at forming an action plan and implementing measures that will allow the effective application of EU instruments for managing migration and external borders. The second group consists of monitoring powers, which involve timely identification of risks that may hinder the proper functioning of the Schengen area. The third group of powers is operational, which is most widely disclosed in the agency's activities, as it is aimed at performing tasks related to information exchange, training and capacity building in border management, conducting research and innovation activities, and organizing and coordinating joint operational activities. The final group of powers is represented by implementation powers, which involve the rapid implementation of measures for border management in case of situations on external borders requiring urgent action.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Гнітій А. О. Правова природа робочих домовленостей Європейської агенції з прикордонної та берегової охорони. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право». Харків, // Б. 2020. Вип. 29. С. 289-298.
- 2. Гнітій А. О. Механізм захисту прав людини від незаконної діяльності FRONTEX у рамках Європейського Союзу. Проблеми законності. // Б. 2021. Вип. 154. С. 321-335.
- 3. Гнітій А. О. Функції берегової охорони FRONTEX. Форум Права. // Б. 2021. Вип. 69(4). С. 6-18.
- 4. Гнітій А. О. Міжнародно-правові засади співробітництва України із FRONTEX. Аналітично-порівняльне правознавство. № 4. // Б. 2022. С. 385-391.
- 5. Гнітій А. О. Історично-правові засади заснування та діяльності Європейської агенції з прикордонної та берегової охорони. Юридична осінь 2018 року: зб. тез доповідей та наук. повідомл. учасників всеукр. наук. конф. молодих вчених та студентів (м. Харків, 14 листоп. 2018 р.) / за заг. ред. А.П. Гетьмана. – Х.: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого: Харків, 2018. С. 166-171.
- 6. Гнітій А. О. Еволюція статусу Європейської агенції з прикордонної та берегової охорони. Україна і Європейський Союз: шлях до сталого розвитку : зб. наук. статей за матеріалами II-ї Всеукр. наук. практик. конф. з європ. права, (м. Харків, 15 травн. 2019 р.). / редкол. : А. П. Гетьмана, І. В. Яковюк та ін. – Харків, 2019. С. 45-51.
- 7. Гнітій А. О. Дотримання прав людини під час проведення спільних операцій на морі, що координуються Європейською агенцією з прикордонної та берегової охорони // Права людини і демократія : зб. наук. ст. за матеріалами наук-практик. конф. (м. Харків, 15 травн. 2020 р.) / редкол.: А.П. Гетьман, І.В. Яковюк та ін. Харків, 2020. С. 3-9.
- 8. Гнітій А. О. Співробітництво Європейської агенції з прикордонної та берегової охорони з компетентними органами третіх країн. Стратегічні напрями зовнішньої політики Європейського Союзу: матеріали II Міжнар. наук.-практик. конф. (м. Харків, 16 квіт. 2020 р.). Харків. 2020. С. 36-43.
- 9. Гнітій А. О. Роль FRONTEX у проведенні операцій з повернення. Україна і Європейський Союз: шлях до сталого розвитку: зб. наук. статей за матеріалами V Всеукр. наук. практик. конф. з європ. права, (м. Харків, 12 листоп. 2021 р.) / редкол.: Д.В. Лученко, І.В. Яковюк та ін. Харків, 2021. С. 31-36.
- 10. Гнітій А. О. Особливості співпраці FRONTEX із третіми країнами на підставі угод про статус. Реформування законодавства в контексті проведення державних реформ. Матеріали науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 16-17 вересня 2022 р.). Одеса: Видавництво «Молодий вчений», 2022. С. 34-37.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0111U000954

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Анакіна Тетяна Миколаївна

2. TETIANA M. ANAKINA

Кваліфікація: к.ю.н., доц., 12.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сироїд Тетяна Леонідівна

2. TETIANA L. SYROID

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8165-4078

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Філіппов Станіслав Олександрович

2. Stanislav O. Filippov

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6700-4194

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 14321481

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 46, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Трагнюк Олеся Янівна
2. Olesia Y. Tragniuk

Кваліфікація: к.ю.н., професор, 12.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4505-8105

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Білоусов Євген Миколайович
2. Evgen M. Bilousov

Кваліфікація: д.ю.н., доц., 12.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7685-2208

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Яковюк Іван Васильович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Яковюк Іван Васильович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Лейба Людмила Василівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна